

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177
PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina . . . . . L 1.000
Letna naročnina . . . . . L 2.000
Letna inozemstvo . . . . . L 3.000
Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 36 (809)

Gorica - četrtek 3. septembra 1964 - Trst

Posamezna številka L 40

OB 25-LETNICI ZAČETKA DRUGE SVETOVNE VOJNE

Papež poziva k miru

Papež Pavel VI. je v teku splošne audience dne 26. avgusta izdal odločen poziv k miru. Dva razloga sta privedla svetega očeta do tega, da je svetu izdal ta svoj poziv: 50-letnica prve svetovne vojne in 25-letnica druge, ki sta obe izbruhli v tem letnem času, in pa ostri spori, ki še vedno obstajajo med različnimi državami in ki so že oškropljeni s krvjo in polni grozečih predvidevanj.

PRIZADEVANJA ZADNJIH PAPEŽEV ZA MIR NA SVETU

Papež je nato omenil delo svojih predhodnikov, da bi prepričali oboje svetovni vojni in povabilo k miru pokojnega papeža Janeza XXIII. Opozoril je na številne znake, ki sedaj kažejo na to, da so se poslabšali miroljubni odnosi med narodi.

Ko se bliža 25-letnica izbruha druge svetovne vojne, tako je dejal papež Pavel VI., zopet vstaja v našem duhu ganljivi spomin na večer 24. avgusta 1939, ko smo zaradi naše službe pri papežu Piju XII. smeli prisostvovati radijskemu prenosu tiste njegove poslanice, polne silne skrbi, v kateri je bil njegov glas težak in slovesen, kakor glas božjega preroka in očeta sveta. Se danes odmevajo v nas besede:

»S silo razuma in ne s silo orožja si pravica utira pot. Nič ni izgubljenega z mirom, vse pa je lahko izgubljeno z vojno. Naj se ljudje znova pričeno spoznavajo med seboj, naj se znova prično pogajati.«

Teh besed niso poslušali takrat tisti, ki so sanjali o nagli in odločilni vojni, ki jim bo prinesla mogočnost in slavo. Teden nato je izbruhnila druga svetovna vojna.

Tudi drama besa in krvi prve svetovne vojne, tako je nadaljeval papež, je pri naših predhodnikih izzvala modre in svařeče opomine, krike obžalovanja in krike bolečin. Zmotno je in absolutno nezgodovinsko obtoževati soodgovornosti za izbruh vojne leta 1914 dobrega in človečanskega papeža, kot je bil sv. Pij X. Razen tega še danes odmeva kot strahotna resničnost v srcu vseh tistih, ki so trpeli v vojni, slovita beseda papeža Benedikta XV., ki je nazval prvo svetovno vojno nekoristen pokol.

PROPADANJE TEMELJNIH NACEL MIRU

Nezaupanje, ki je obdajalo opominjalne besede papežev, tako je pripomnil sveti oče, nam ne jemlje poguma, da ne bi obnovili svojih očetovskih pozivov k miru, kadar to zahteva ura zgodovine in še bolj dolžnost naše apostolske službe.

Mir je vrhovno dobro za človeštvo, ki živi v času. Toda je dobro, ki je krhko in ki je posledica izpremenljivih in obsežnih činiteljev, s katerimi se svoboda in odgovorna volja človeka ne prestopa igrata.

Zato mir ni nikoli povsem stalen in trden. Vsak hip ga je treba znova vpostavljati, kaj hitro se namreč oslabi in propade, če ne prestopa ne pozivamo k tistim resničnim načelom, ki edina lahko ustvarjajo in ohranjajo mir.

Danes — tako je poudaril sveti oče — prisostvujemo vznemirljivemu pojavu, da namreč propadajo nekatera temeljna načela, na katerih mora temeljiti mir in do katerih smo mislili, da smo prispeli po tragičnih izkušnjah dveh svetovnih vojn. Istočasno pa vidimo, kako prihaja do novih nevarnih kriterijev, ki znova služijo kratkovidnemu iskanju ravnovesja ali bolje nekemu nestalnemu premirju v odnosih med narodi in ideologijami.

GROZEČI ZNAKI NA MEDNARODNEM NEBU

Znova se zatemnjuje pojm svetega in nedotakljivega značaja človeškega življenja. Znova gledajo na človeka samo kot

na številko in na njegovo morebitno vojaško uporabnost, ne pa na njegovo dostojanstvo, na njegove potrebe in na skupno bratstvo med ljudmi.

Opazujemo nove znake razdelitve in nasprotstev med narodi, med različnimi rodovi in med različnimi kulturami. Ta duh delitve vodi do narodnostni ponos, politika prestiža, oboroževalna tekma in socialna ter gospodarska nasprotovanja. Zopet se vrača neresnično pojmovanje, da mir ne more temeljiti na ničemer drugem kot na strahotni sili skrajno smrtnega orožja.

Medtem ko po eni strani plemenito, toda zelo šibko razpravljajo in se trudijo, da bi omejili in ukiniteli oboroževanje, po drugi strani nadaljujejo z razvojem in izpopolnjevanjem uničevalne moči vojne orožja.

Na različnih krajih zemlje pa že prihaja do prvih strahotnih vojnih dogodkov, ki zmanjšujejo posredovalno sposobnost organov, ki so ustanovljeni zato, da bi ohranjali mir in bi uveljavljali zahtevo, da bi se vsi morali zateči k metodi svobodnih in častnih diplomatskih pogajanj.

TEMELJ MIRU: LJUBEZEN IN VERA V BOGA

Potem ko je spomnil na grozote obeh svetovnih vojn in na trhle temelje sodobnega mira na svetu, sv. oče znova priključuje v spomin vsem odgovornim, kje so tisti oporniki, ki edini morejo ohraniti mir med narodi; našteje jih: medsebojno razumevanje, lojalno in obojestransko zaupanje, načrtno sodelovanje v skupen blagor in zlasti še v blagor razvijajočih se narodov.

To je LJUBEZEN! vzklikne sv. oče.

Končal je z željo, da bi ljubezen postala kakor velikanski plašč, ki bi pokrila vsa trupla padlih, ki niso še našli miru v posvečeni zemlji; s tem plaščem — pravi sv. oče — bi rad pokrila tudi vsa mednarodna zborovanja, kjer se odloča usoda narodov in miru med njimi. »Radi bi,« so bile njegove zaključne besede, »da bi ta plašč objel ves svet, od obzorja do obzorja in da bi vsi ob njem spoznali, kako ne more priti pravi, trden in svoboden mir razen iz vere v Boga.«

ZA MIR JE TREBA MOLITI IN DELATI

Temu razmišljanju o miru je sv. oče Pavel VI. preteklo nedeljo dodal še nekaj novih misli, ki so nekako dopolnile tega, kar je že povedal v sredo 26. avgusta.

»Mir,« je dejal, »je dobrina, ki si jo želi človeštvo, ki jo potrebuje Cerkev, ki je potrebna za blagostanje človeške družbe in njen napredek. Zato je treba za to dobro stalno moliti, zlasti v sedanjih razmerah, ko toliko nevarnosti ogroža mir. Saj so celi narodi zapleteni v gverilo ali na robu vojnih spopadov. Ni dovolj, da se za mir zanašajo le odgovorni politični krogi; vsi smo odgovorni za njegovo ohranitev.«

Mir pa ni le političen problem, temveč tudi stvar vesti. To se pravi: mi vsi smo v vesti dolžni, da ga gojimo, se zanj vzgojimo in se zanj trudimo. Osvojiti si moramo tistega izmed osmerog blagorov, ki pravi: »Blagor mirotvorcem, zakaj ti bodo otroci božji!« (Mt 5, 9)

To seveda še ne pomeni, da bi se morali odpovedati pravicam do lastne obrambe. Kdor je poklican, da brani pravice posameznika in narodov, naj to stori brez pomisleka.

Toda vedno se je treba zavedati, da mir ni le sad človeških naporov, temveč dar božji. Dokler se ljudje o tem ne bodo popolnoma prepričali, ne bo pravega miru na zemlji.

Mir prihaja od zgoraj, od Gospoda, in dela dobre ljudi. Za tak mir je pa treba moliti. Sklicujmo se pred Bogom na njegovo dobroto in prosimo ga, naj ga dā vedno v obilju vsem, ki so dobre volje.«

Johnson - Humphrey proti Goldwaterju

Tudi severnoameriški demokrati imajo od 27. avgusta izbrano svojo dvojico kandidatov, ki naj jih zmagovite pripeljejo iz volilne borbe za predsedniško mesto v ZDA.

Kongres demokratske stranke se je pričel 24. avgusta v mestu Atlantic City. Vzbudil je precej pozornosti zaradi nastopa delegacij iz držav Mississippi in Alabama, ki sta se predstavili v dveh zastopstvih: v mešanem in v skupini samih belcev. Ker je kongres sprejel tudi predstavnike črncev, so beli delegati obeh držav iz protesta dvorano zapustili in izjavili, da bodo volili republikance. Vendar ta odpad demokrate ne preveč skrbi, ker so prepričani, da se jim bo pridružilo mnogo liberalnih republikancev, ki odklanjajo svojega kandidata Goldwaterja.

VOLILNI PROGRAM DEMOKRATSKE STRANKE

Vojaške sile ZDA bodo močno povečane, tako da bodo kos slehernemu komunističnemu rovarjenju kjer koli po svetu; zakon o rasni enakosti bo izveden v polnem obsegu; gospodarski dohodek se bo vsako leto povečal za pet odstotkov.

Predsedniški kandidat Johnson je v svojem zaključnem govoru obljubil, da bo nadaljeval z uresničenjem Kennedyjevega programa. Zanimal je, da bi bili demokrati popustljivi do komunistov, kot to trdi Goldwater, saj so v zadnjih letih izgubili le Kubo (kot da je to malo! - op. ur.), drugod povsod pa komunizem zadržali na dosedanjih postojankah (a nikjer porinili nazaj! - op. ur.).

»Mi hočemo mir,« je nadaljeval Johnson. »Ta mir ne izhaja samo iz sile, temveč tudi iz razumnosti, potrpežljivosti in zmrnosti. Pravi pogum v jedrski dobi je iskati miru. Ne smemo se igrati z mirom in ne načenjati za nas že rešenih vprašanj (kaj pa zasluženi narodi za železno zaveso? - op. ur.), ker s tem bi spravili svoje blagostanje v nevarnost.«

Kot je razvidno, se demokratska stranka sklicuje zlasti na blagostanje v ZDA in da bi bilo nes pametno to blagostanje zgubiti zaradi različnih težav, ki tarejo ostali svet. Vse kaže, da se je Johnsonova vlada sprijaznila s sovjetskimi in kitajskimi pridobitvami in da hoče ostati le v defenzivi z ozirom na svetovni komunizem.

NOVI

PODPREDSEDNIŠKI KANDIDAT

Kot je to običaj pri republikan- cih in demokratih, kandidat za predsednika sam izbere tovariša, ki ga bo spremljal kot podpredsedniški kandidat v volilno borbo.

Johnson se je odločil za senatorja s tremi črkami H: Humberta Horacija Humphreya. Pravijo, da gre za pravo vlado »centrosinistra«. Če je Johnson nekako politično napreden konservativec, je pa Humphrey za ameriške pojme skoraj levičar. Johnson ima ideje, Humphrey jih zna uresničiti; Johnson se zna prilagoditi, Humphrey pa je vedno odločen iti do konca; Johnsona bolj zanima notranja politika, Humphrey pa je ves zavzet za zunanjo. Obiskal je že Hruščeva v Sovjetski zvezi in se dolgo razgovarjal z njim.

Trdijo, da je bil Humphrey tisti, ki je prvi začel govoriti o vojski zoper lakoto, kar je potem pokojni Kennedy prevzel v svoj program in sedaj nadaljuje Johnson.

Humphrey je trdno prepričan, da zmaga demokratom ne more uiti. Zato si je že na demokratski konvenciji ostro privoščil Goldwaterja in ga večkrat z imenom omenil, kar sicer ni navada ob takih prilikah. Našel je devet glasovanj v senatu, kjer so demokrati in republikanci složno glasovali, le Goldwater je bil proti. Verjetno bodo besede Humphreya »But not Goldwater« — Samo Goldwater ne, postale volilno geslo demokratov zoper republikance.

ZADNJIČ KENNEDY

Kongres demokratske stranke je še enkrat dal priznanje pokojnemu Kennedyju, preden bo prišla do izraza nova volilna formula Johnson-Humphrey. Pred zaključkom konvencije so predvajali film o politični dejavnosti bivšega predsednika. Navzoča je bila tudi Kennedyjeva vdova Jacqueline. Tekle so solze, srca so bila ganjena in ko je Robert Kennedy stopil na oder, da film predstavi, ga je sprejelo burno pozdravljanje, ki je trajalo četrte ure.

Ta pozdrav je bil za Roberta Kennedyja gotovo mučen. Spomnil ga je na zmagoslavje pred štiri leti, ko je prav on s svojo propagando omogočil zmago svojemu bratu. Sedaj je odhajal tudi on. Čaka ga borba za senatorsko mesto v državi New York. Treba bo pričeti vse znova in morda čez štiri leta poskusiti to, kar je pokojnemu Kennedyju uspelo leta 1960.

Nedolžno prelita kri v Vietnamu

Tudi pretekli teden je bilo v radijskih poročilih in v dnevnem časopisu največ govora o že kar ustaljenih žariščih svetovnega nemira v Južnem Vietnamu, Kongu in Cipru. Najhuje je bilo v Južnem Vietnamu, kjer je prišlo do krvavih obračunavanj med budisti in katoličani, do pouličnih pobojev in nasilnih požigov.

NEJASEN POLOŽAJ GENERALA KHANA

Po odstopu generala Khana v začetku prejšnjega tedna se je vojaški svet zbral na izvolitev novega predsednika republike. Po dolgih razpravah je bilo 26. avgusta sklenjeno, naj se imenuje triumvirat, ki bo prevzel vodstvo države. Istočasno je vojaški svet razpustil samega sebe.

Novi triumvirat sestavljajo generali Van Minh, ki ga je nedavno general Khan, ko se je proglasil za predsednika vlade in predsednika republike, odstavil; Tran Tien Kiem, bivši minister za obrambo, ki je skušal po Khanovem padcu sam postati predsednik republike, ter dosedanja južnovietnamski diktator Nguyen Khan.

Da se je mogel Khan obdržati vsaj v sklopu triumvirata, ima mnoge zasluge severnoameriški poslanik general Taylor, ki je dal vedeti, da je ZDA mnogo na tem, da general Khan ostane na vodstvu države.

General Khan je nato na tiskovni konferenci izjavil, da je do težave prišlo zaradi nekaterih ambicioznih politikantov, ki so ga napadli v hrbet. Mislil je na prvega predsednika Nguyen Hoana, ki je voditelj stranke Dai Viet in ki je vso krizo s svojimi zakulisnimi spletkami povzročil. General Khan je še zatrdil, da je odstopil, da se ohrani narodna enotnost; drugače pa da je on tisti, ki uživa popolno podporo voditeljev budistične in katoliške verske skupnosti, pa ZDA in doma- čih oboroženih sil.

Preteklo soboto je položaj generala Khana postal še bolj nejasen. Drugi podpredsednik južnovietnamske vlade Ksuan Oanh je nenadoma sklical tiskovno konferenco, na kateri je sporočil, da je general Khan zaradi naporov zadnjih deset dni postal zelo utrujen in da bo moral dalj časa počivati pod zdravniškim nadzorom. Sam Ksuan Oanh pa je bil od vojaškega triumvirata pooblaščen, da za dva meseca prevzame funkcijo predsednika vlade ter skliče narodni kongres, v katerem bodo zastopane vse politične stranke, vse veroizpovedi in vse narodnostne skupine.

Ta ponedeljek se je pa položaj generala Khana spet nenadoma popravil. Ko se je severnoameriški poslanik general Taylor vrnil iz Dalata, kjer je trenutno Khan na oddihu, je v Saigonu izjavil, da bo 37 letni general Khan čez nekaj dni prišel nazaj v glavno mesto in prevzel

mesto predsednika vlade. Zdi se, da se- daj, ko so se strasti umirile in Saigon že nekaj dni uživa mir, vedno večji krog ljudi meni, da je le general Khan zmogel uspešno voditi državo in protikomu- nistično borbo.

Celo uporni študenti so izjavili, da bodo podpirali triumvirat (v katerem je tudi Khan), če bo sklical narodni kongres. Tudi verski predstavniki budistov in katoličanov so mnenja, da je treba dati triumviratu priliko, da se uveljavi in uresniči svoje načrte.

KADAR GOVORI STRAST

Medtem ko si je Južni Vietnam iskal politično rešitev za svoje neurejene probleme, so pa ljudske množice postale lahek plen raznih hujskačev, ki so izrabili zlasti verska čustva in razpalili najhujše strasti.

Budisti gledajo v Khanu svojega sovražnika, dasi je budist in trdijo, da hodi po Diemovih stopinjah. Katoličani Khanu prav tako ne zaupajo, saj jih njegovi oblastniki nikjer ne ščitijo in dopuščajo, da se budisti znašajo nad njimi. Pretekle dni so budistični razgrajajo napadli sedež katoliškega dnevnika »Ksay Dung« in ga opustošili. Pred neko katoliško šolo je prišlo do splošnega pretepa, v katerem sta bila ubita dva katoličana in en budist, nad sto oseb pa ranjenih.

O vasi Than Bo, kjer je živel 3000 severovietnamskih beguncev, smo že poročali. Tam so budisti ob pasivnem gledanju padalcev vdrlj v vas in jo zažgali. V Saigonu je videti okrog vseh katoliških cerkva in budističnih pagod strelske järke in žične ovire.

Najbolj strahoten zločin pa se je izvršil na trgu pred poslopjem že omenjenega katoliškega dnevnika. Tam je obležal, ranjen na glavi, osemleten otrok. Ko so ga budisti zagledali, so poslali naden budističnega otroka iste starosti, ki je moral nesrečnežu zabosti nož v prsa. Ker žrtev ni bila takoj mrtva, so pristopili še odrasli in otroka z udarci s palicami spremenili v brezoblično gmoto.

Vsemu prizoru so prisostvovali vojaki. Ko so jih časnikarji vprašali, zakaj otroka niso rešili, so odgovorili, da so smatrali za primernejše, pustiti ljudske množice na miru, kajti če bi skušali otroku pomagati, bi morda sprožili reakcijo množice in namesto enega bi bilo potem mrtvih lahko sto ljudi.

Po vsej tako preliti nedolžni krvi so se nato sestali člani triumvirata z glavnimi voditelji katoličanov in budistov v Saigonu. Dogovorili so se, da bodo skupaj izdali poziv prebivalstvu, naj postavi interese domovine nad vse ostalo in naj se ne pusti več zapeljati od hujskačev k izbruhom verske nestrpnosti.

Slovenski škofski kongregacijski svet
Fides - Victoria
(Vera - Zmaga)

Slovesno posvečenje novega škofa dr. JANEZA JENKA

V nedeljo, 6. t.m. ob 16. uri bo v romarski cerkvi v Logu pri Vipavi slovesno posvečenje novoimenovanega škofa msgr. dr. Janeza Jenka. Posvečenje se bo izvršilo med pontifikalom, ki ga bo opravil v latinskem obredu beograjski nadškof msgr. Gabrijel Bukatko ob prisotnosti škofov soposvečevalcev dr. Jožeta Pogačnika iz Ljubljane, dr. Maksimilijana Drževca iz Maribora ter dr. Josipa Pavličića z Reke.

Posvečenje novega škofa ni nič izrednega v katoliški Cerkvi, v našem primeru in za naše kraje pa je zgodovinskega pomena; tega se domala vsi zavedamo.

Msgr. dr. Janez Jenko bo tako tretji slovenski škof na Slovenskem, prvi po tolikih letih, ki bo imel svoj sedež v Kopru in upravljal vse slovensko ozemlje, ki je po prvi svetovni vojni prišlo pod Italijo.

Po 154 letih se spet vrača škof v Koper, da bo imel tam svoj sedež.

Stopimo za trenutek nazaj v zgodovino! Leta 524 je postal Koper samostojna škofija s škofom sv. Nazarijem na čelu, ki je bil kasneje proglašen za patrona koprškega mesta. Samostojnost koprške škofije pa je prenehala 10. januarja 1810, ko je umrl škof Bonifacio da Ponte. Pokopan je v mali cerkvi v Smedelji.

Leta 1828 je bila s posebno bulo papeža Leona XII. koprška škofija združena s tržaško. To stanje je trajalo do 1. septembra 1964, ko je prevzel škofijo novoimenovani škof dr. Jenko, pa ne še kot samostojno škofijo, temveč do nadaljnjega kot apostolsko administraturo.

Novi škof bo upravljal nad 200 župnij s 180 duhovniki in redovniki, ki so tako razdeljeni: goriški okraj 142 župnij s 125 duhovniki in redovniki, tržaški okraj s 60 župnijami s 60 duhovniki in redovniki.

Zemljepisno pa je koprška administratura zelo razsežna in pestra: Slovenija v malem. Saj vsebuje skoraj vse značilnosti Slovenije: od Soče in Trente do Novega grada, planine in gozdove, zelene doline in kraški svet s krasoto kraških jam, briške in istrske gorice ter sinje morje istrske obale.

Pa se vrnimo iz časov preteklosti zopet v realnost in že sedaj stopimo v duhu v veličastno Marijino cerkev v Logu, kjer se bo izvršilo škofovo posvečenje! Stopimo vanjo v znamenju žive vere in vroče molitve v zaupanju na božjo pomoč in vsemogočnost!

Nad glavo duhovnika, ki bo postal v teku slovesnega obreda škof, bodo škofje razprostrli svoje maziljene roke, v duhu

bodo dvignili nad novega škofa svoje roke tudi številni duhovniki in množica vernega ljudstva: kmetje, delavci, izobraženci, otroci, vsi prežeti vroče molitve in želeč božjega blagoslova.

Ob koncu pa bo vsa ta množica pokleknila pred novim škofom, da prejme njegov prvi blagoslov, trojni blagoslov iz pol-

nosti škofovske oblasti. Tedaj bodo zvonovi raznesli veliko novico: obred je končan in začela se je težka pot novega škofa. Tedaj se bo marsikatero oko zasolilo, zaorila bo pesem Hvala večnemu Bogu in tihe molitve se bodo kakor kadilo dvignile pred božje veličastvo.

Dušan Jakomin

16. Marijanski shod na Opčinah v nedeljo 13. septembra

Od leta 1949. naprej je vsakoletni marijanski shod na Opčinah največja verska prireditev na Primorskem. Tak naj bo tudi letos po naši skupni dobri volji in skupnem sodelovanju!

Spored našega shoda je naslednji:

Ob 4. popoldne v cerkvi rožni venec in istočasno urejevanje procesije. Ker je sedaj lepo urejen velik prostor okrog cerkve, zato se prvi del procesije pripravi že na tem prostoru. Vsa prisotna dekleta gredo v procesiji za Marijinimi družbami, vsi prisotni moški pa takoj za godbo. Okrog petih bo sv. maša na vaškem trgu in cerkveni govor, ki ga bo imel msgr. dr. Franc Močnik iz Gorice.

sejo v procesijo lepe cvetlične šopke. Tako je navada v Fatimi, tako naj bo tudi pri nas. Pri slovesnosti bo sodelovala godba s Proseka, kakor že več let nazaj. Letos bomo skupaj z godbo peli Hvala večnemu Bogu in Sveti, sveti, sveti Bog - po Sanctus. Vsi prisotni dobite liste z besedilom.

Po končani slovesnosti na trgu bo v cerkvi darovanje - offer za nemajhne izdatke skupnega praznika. Tako težko povem, da nismo v preteklosti vedno pokrili stroškov z darovi; letos je še bolj nerodno, ker so povsod cene višje, miloščina v cerkvah pa skoro vedno ista. Naj nihče ne zameri teh besed, ki so povedane z najboljšim namenom. Res ne bi bilo prav, če bi openska fara morala plačevati dolge za naš skupni praznik. Načelo naj bo: Skupni shod, skupno veselje, skupni stroški!

Vsem dragim rojakom, udeležencem 16. marijanskega shoda — na veselo snidenje pred Marijinim oltarjem!

FRANC STUHEC

Pred 50. leti je umrl papež sv. Pij X.

Prav danes obhaja sv. Cerkve praznik sv. Pija X., evharističnega papeža, ki je umrl pred 50 leti 20. avgusta 1914. ter ga je sv. oče Pij XII. leta 1954 proglašil za svetnika.

Mesec avgust ga je tudi videl stopiti na sedež sv. Petra. Zgodilo se je to leta 1903. Za cilj svojega papeževanja si je izbral besede: »Vse prenoviti v Kristusu, da bo tako Kristus vsem vse postal.«

Ta program je mogel v borih 11 letih temeljito izvesti.

Bil je prepričan, da je evharistično življenje temelj verske obnove v Cerkvi. Zato je izdal dekret o zgodnjem prvem obhajilu otrok in pozval vernike, naj hodijo k sv. obhajilu pogostno, da, vsak dan.

Cerkvena glasba naj bi postala služabnica bogoslužja, zato je dal nove smerice, kako naj se cerkvena glasba goji.

Nedeljska maša naj bi bila središče delovnega tedna. Zato je odpravil praznike, ki so sovpadali z nedeljami in dal zopet poudarka nedeljski liturgiji. V zvezi s tem je odredil tudi reformo rimskega misala (mašne knjige).

Tudi na novi cerkveni zakonik je mislil, kajti »Bog je Bog reda in pravice«, zato naj se to odraža tudi v cerkvenih zakonih.

Mnogo je poudarjal potrebo po svetih duhovnikih, toda zavedal se je istočasno, da teh ne bo, če se ne bo poglobila in spopolnila formacija duhovskih kandidatov po semeniščih.

Tudi mu je bil zelo pri srcu verski

pouk širokih ljudskih množic, se posebej pa otrok. V nevednosti o verskih rečeh je videl največje zlo njegove dobe.

Iz istega razloga je bil neizprosno nasprotnik modernizma, ki je hotel prikazati, da vera in znanost nimata nič skupnega in da zato lahko hodita vsaka po svojem potu.

Osebnost je bil sv. Pij X. posebej izstopajoča, izrazit predhodnik Janeza XXIII. Sel je skozi vse službe, od kaplana do kardinala rimske Cerkve, vedno nasmejan, pripravljen na šalo in preprost.

Ko je umrl, je njegov osebni zdravnik dejal o njem: »Se nikdar nisem prisostvoval tako čudoviti smrti kot je bila smrt Pija X. Njegov obraz je izžareval nebeško srečo in bil kakor poveljčan.«

Ves svet v alarmnem stanju zaradi kolere na Japonskem

Medtem ko se športniki in ljubitelji športa vsega sveta pripravljajo na 18. olimpijske igre, ki bodo letošnjo jesen v Tokiu na Japonskem, prihajajo od tam vznemirljive vesti o posameznih primerih kolere, ki so se pojavili v Tokiu in v Singapuru. Oblasti so izolirale okužene kraje in podvržle cepljenju proti kolerni vse prebivalce, o katerih sumijo, da so prišli v stik z okuženimi. Vodstvo olimpijskih iger zahteva, da se vsi športniki, ki se bodo udeležili tekmovanj, podvržejo cepljenju. S tem se bodo ob povratku izognili neizogibni »kvaranteni«, ki jo sedaj zahtevajo zdravstvene oblasti za vse potnike z Daljnega vzhoda, če niso cepljeni proti kolerni.

Večerna molitev — zdravniško priporočena

V Zahodni Nemčiji so povprašali tisoč ljudi iz raznih poklicev, na kaj mislijo, preden zaspijo. Le 30% od povprašanih je odgovorilo, da zaspijo brez posebnih misli. Drugi pa so rekli, da jih tarejo skrbi, jeza, žalost, očitki vesti, spomini na zgrešeno življenje. Na vso to anketo je dr. Erich Grassl v reviji »Ljudsko zdravje« tole pripisal: »Poznam sredstvo, ki vsakega človeka na noč umiri, če ga uporablja. To je večerna molitev. Ona zapre dohod nočnim strahovom, dá duši samozaupanje, moč in gotovost ter dušo s telesom vred preda varstvu Tistega, ki je ustvaril nebo in zemljo.«

50-letnica katol. univerze v Tokiu

Letos bo proslavila katoliška univerza Sophia v Tokiu 50 let svojega obstoja. Ugled, ki ga uživa, nam pokažejo tile podatki: leta 1945 je imela 425 slušateljev, danes jih ima 6.000. Vsako leto se prijavi

11.000 japonskih dijakov za 1400 razpoložljivih mest. Sprejet je lahko komaj vsak deseti. Od šest tisoč dijakov, ki obiskujejo to univerzo, je samo 600 katoličanov. Univerza tako potrjuje popolno skladnost med znanostjo in vero.

Kongres za zaščito mladih deklet

Dne 12. oktobra se bo vršil v Rimu 15. mednarodni kongres katoliške zveze Ustanov za zaščito mladih deklet. Na kongresu bodo obravnavali temo: »Mlada dekleta in mi«. Govorili bodo kardinal Pizzardo, dominikanski pater Von Riedmaten in škof iz Charier.

Zenske slušateljke teologije

Avstrija ima štiri državno priznane bogoslovne fakultete: na Dunaju, v Grazu, Salzburgu in Innsbrucku. V šolskem letu 1965-64 je bilo na teh fakultetah vpisanih tisoč moških in 43 ženskih slušateljcev. Največ slušateljcev je imela fakulteta v Innsbrucku, in sicer 510, med njimi 335 inozemcev, tako moških kot žensk. Laične osebe, ki dovršijo teološko fakulteto, dobijo nato od cerkvenih oblasti misijo (poslanstvo) za verski pouk na srednjih šolah.

Kongres za jaslice

Na stotine delegatov iz evropskih dežel in obeh Amerik se bo od 23. do 25. oktobra udeležilo v Salzburgu V. mednarodnega kongresa za jaslice. Istočasno bodo v stolnici tega mesta razstavili najraznovrstnejše umetniške jaslice. Razstava bo odprta do božiča.

Katoliški tisk v ZDA

Severnoameriški katoličani tiskajo danes 151 časopisov v šest milijonih izvodov, 408 revij in brošur pa v 22 milijonih izvodov in 55 škofijskih tednikov v 390.000 izvodih.

Med trnjem in osatom

Bog, Pavel VI. in Goldwater

»Volk dlako menja, čudi pa ne«, ta pregovor velja tudi za »Primorski dnevnik«.

V nedeljski številki je pod rubriko »Sedem dni v svetu« omenil tudi poziv papeža Pavla VI. ljudem dobre volje, naj delajo za mir.

»Čeprav se marsikomu take formulacije ne zdijo dovolj politično jasne in primerne«, ugotavlja omenjeni list, »imajo vendar v današnjih pogojih zelo pozitivno stran, ker je taka politika v interesu mira, kakršnega želi večina človeštva.«

In nato pride ocirka, res vreden cinizma

Ob začetku šolskega leta

Znanstveno je dokazano, da preprosti človek brez šolske izobrazbe v svojem narečju uporablja samo kakih 800 do 1000 besed, medtem ko znaša besedni zaklad šolanih ljudi najmanj 4000 besed, sega pa lahko do 10.000 in še več besed. Kdor torej govori in obvlada domače narečje svojega materinje jezika, še nikakor ni dorasel besednemu zakladu knjižnega jezika. Mnogo besed, ki jih bere v knjigah in časopisih, brez šolske izobrazbe ne pozna in ne razume. Sola mu jih šele posreduje v posebnem jezikovnem pouku.

Čim bolj bomo obvladali ta jezik, tem bolj bo veljala Slomškova beseda, da nam bo materina beseda »ključ do zveličavne narodne omike«. Posredujmo ta ključ naši mladini, ki bo nekoč kovala našo bodočnost. Ta ključ odpira tudi vrata do spoznavanja jezika in kulture vseh slovanskih narodov. Kdor zna en slovanski jezik, se prav lahko nauči še drugih slovanskih jezikov. Postati moramo most do drugih narodov!

Ko se bodo v kratkem spet odprla šolska vrata, naj ne bi bilo slovenskega otroka, ki mu starši ne bi posredovali tudi slovenskega pouka v šoli! Po šolskem zakonu imajo starši pravico, prijaviti svoje otroke za pouk v materinem jeziku. Iz pravice pa izvira tudi dolžnost.

Spomnimo se Slomškovega opomina: »Kdor svoj materin jezik zavrže ter ga pozabi in zapusti, je podoben zmedenemu pijancu, ki zlato v prah potepta in ne ve, koliko škodo si dela. Slovenski starši, ki slovensko znajo, pa svojih otrok slovenskega jezika ne učijo, so neahvalni hišniki, ki svojim otrokom drago reč, slovenski jezik, ki so jim ga dedi izročili, zapravijo.«

N. T. Kr.

tistih, ki v ta list pišejo. Poslušajmo:

»Seveda se papež sklicuje na boga, toda na tega boga se sklicuje tudi Goldwater, ko govori, da »ekstremizem ni greh«, da »znanost ni vrлина« in da »samo močni lahko ohranijo mir«. Zdi se torej, da ta dva človeka ne verjameta v istega boga.«

Najprej: primerjati izjave poglavarja katoliške Cerkve s političnim kandidatom neke države, ki povrh še katoličan ni, je tako za nas privlačeno, da to primerjanje lahko naredi le tisti brezverski fanatik, ki se mora ob Cerkvi obregnuti tudi tedaj, ko je očitno, da govori v korist vsega človeštva.

»Primorski dnevnik« dobro ve, da se tudi vatikanska diplomacija, da ne govorimo o sv. očetu kot poglavarju verske družbe, ne strinja z nazori severnoameriškega republikanskega predstavnika, ki so res v mnogočem ekstremistični in zato nekrščanski. Kaj ima zato opraviti papež Pavel VI. z Goldwaterjem, ki niti njegov duhovni podložnik ni? Iz citiranih stavkov bi sklepali, da hodita papež Pavel VI. in Goldwater po skupnih poteh, ker pač »verjameta v istega boga«.

To drži! Verjameta v Boga, ki ga je razodel Jezus Kristus s svojim evangelijem. Toda če dva kristjana verujeta v istega Boga, pa eden spolnjuje božje zapovedi v celoti, drugi pa nekatere po svoje tolmači, mar je to že dokaz, da sta zato dva boga?

Take logike so zmožni le tisti, ki iz sovraštva do Boga pišejo besedo Bog z malo začetnico, daš dobro vedo, kaj pravi slovenski pravopis. Naj jim osvežimo spomin, čeprav vemo, da bodo še naprej krščanskega Boga pisali z malo začetnico, kajti prevlečko je njihovo sovraštvo do njih lastnega Stvarnika! Rajši gredo proti pravopisu, kot da bi dali Bogu čast, ki mu gre od človeških otrok.

Pravopis pa pravi: »Pri imenih za verslovna in posebej bitja moramo ločiti lastna imena kakor Alah, Bog, Beseda, Duh itd. od občnih imen, ki zaznamujejo le vrsto bitij: bog, duh, bogovi.«

Ko piše torej »Primorski dnevnik« o »bogu«, na katerega se sklicujeta papež Pavel VI. in senator Goldwater, dobro ve, da gre za konkretnega boga, ki je oseba, za boga, ki ga je Kristus oznanjal, torej za posamezno bitje in ne vrsto bitij, torej za Boga. Ni važno, če pisec veruje v osebnega Boga; važno je, da na podlagi slovenskega pravopisa piše besedo Bog tako, kot jo pojmuje ta in ta bog posebej bitje, torej Bog!

Zato pa piscu teh »duhovitosti« z veseljem izrekamo ničlo v logiki in slovenskem pravopisu!

—fj

Po končani službi božji sledi nastop cerkvenih zborov in slovesni zaključek z ahalno pesmijo.

Namen našega shoda je v glavnem že več let isti: skupna molitev za mir, kar nam sv. oče v teh dneh tako priporoča. Drugi namen je molitev za vesoljni cerkveni zbor, ki se nadaljuje v septembru.

Openski duhovniki, ki skupno s tržaškimi in goriškimi sobratji pripravljamo marijanski shod, pričakujemo pred Marijinim oltarjem

- vse cerkvene starešine
- vse cerkvene pevske zборе
- vse naše mašne strežnike
- vse drage skavte in skavtince
- vse zveste članice Marijinih družb
- vse naše stalne romarje
- vso katoliško mladino iz mest in z dežele
- vse narodu in Bogu zveste može in fante
- vse dobre matere, žene in vdove, ki imate za sv. vero tako veliko zaslug!

Dekleta in žene naprošamo, naj prine-

Na poti v Chartres Bile smo na Mangartu

Pariz, 11. 8. 1964

«Nous arrivons vers vous de
Paris capitale...»

(Ch. Péguy)

Nekako na sredi poti iz francoske prestolnice proti Chartresu so se me med vožnjo v hladnem, deževnem, skoraj jesenskem dnevu lotevale razne misli. Ob pogledu na valovita žitna polja, z očmi pa uprtimi še naprej proti Atlantiku sem se ob skorajšnjem prihodu v Chartres domislil zanimivih zgodovinskih nesoglasij v francoskem duhovnem svetu. Pa kaj ima pri tem opraviti Chartres? Poleg tega, da je to zelo znana Marijina božja pot, je namreč starodavno središče evropske srednjeveške kulture.

V duhu sem se bežno spomnil na grobove Voltaira in Rousseauja v Pantheonu ali Balzaca na Père-Lachaise — od katerih je po idealih Chartres zelo daleč... Misel mi je begala daleč nazaj v 12. stoletje, ko se je tu, v Chartresu, ob mirnih bregovih Eure, bohotila slovitvena teološka in filozofska šola, ki je zasenčila tudi Pariz in Oxford, in kjer so se usklajevale duhovne in svetne znanosti. To je bil čas škofa Fulberta, dalje Bernarda in Teodorika iz Chartresa, Viljema iz Conchesa, malo pozneje Alana iz Lille, ki so za takratno dobo na visoko znanstveni podlagi razlagali filozofske in teološke resnice. In zopet mi je misel poletela v moderno dobo, ko so francoski iluministi in racionalisti, od Diderota in Voltaira dalje razglašali svobodo razuma v najbolj laičnem pomenu besede pa do še novjših predstavnikov protiverške kulture Renana ali Zolaja, vse do sodobnih Sartra in Camusa. Kje se nadaljuje bogata tradicija srednjeveške krščanske miselnosti v Franciji? Seveda imamo tudi v tem smislu velike pojave, od Pascala do Ozanama ali danes Maritaina, Bernanos, Mauriac idr. Se eksistencializem je zadobil v zamisli Gabriela Marcela krščansko lice. Toda tu bi rad posebej omenil nekoga drugega, ki je še posebno povezan s Chartresom: to je Charles Péguy, moderni pesnik religiozne Francije.

Sredi širnega polja, žitnih nasadov, valujočih trat, obdana od veličastnih gozdov, se dvigata iz dalje v nebo monumentalna gotška stolpa katedrale v Chartresu, ki kraljujeta nad častljivo zgradbo, pokrito s širokimi kamnitimi loki. Nad njima se lahno poigravajo oblaki, ki jih vali Atlantik proti kontinentu. Tako poje Charles Péguy:

«Voici le lourd pilier et la montante voute;
Et l'oubli pour hier, et l'oubli pour

l'demain...»

(Les quatre prières dans
la Cathédrale de Chartres)

kar bi prosto prevedeno izvenelo: (Glej težak stober in nadkrijujoče oboke, — kjer pozabiš na preteklost in bodočnost...)

Resna sivina gotške zgradbe priključa takoj v spomin XII. stoletja, ko so neznani arhitekti in neimenovani gradbeniki s trudom postavljali temelje temu svetišču, posvečenemu Mariji.

Notre Dame de Chartres! V zgornjem delu katedrale, v levi ladji, se v pomiraku blešči svetloba neštetihih sveč, ki jih romarji postavljajo pred oltar Matere božje, ki je za Francozje tako pomembna. Tu se sicer ne zdravijo fizične rane kot v Lardu, a daje se uteha duhovnim težavam in vršijo se mnoga spreobrnjenja. Tu stoji spominska plošča, ki opozarja na znamenito romanje pesnika Péguya, ki je šel peš iz Pariza v Chartres, da bi izprosil zdravje za svojega otroka. Tako on sam prikazuje veličino chartreskega bogastva, od koder se že tisočletja deli milost in pokoj dušij ter duhovna dediščina za poznejša stoletja:

Deux mille ans de labeur ont de cette terre
Un réservoir sans fin pour les âges

l'Inouveau.

Mille ans de votre grâce ont fait de ces
l'ouvrages

Un reposoir sans fin pour l'âme solitaire.
(Présentation de la Beauce
à Notre Dame de Chartres)

V spomin na to edinstveno romanje se francoski in mnogi tuji študentje vsako leto 15. junija podajo peš iz okolice Pariza na romanje v Chartres.

Poleg vsega pa je katedrala Notre Dame-de-Chartres tudi umetniško ena najbolj znanstvenih in tudi najstarejših zgradb v gotškem slugu. Vsa mistika te cerkve, ki

je kot okamenela molitev, je še posebej poudarjena s čudovitimi barvnimi steklenimi okni. Ta podajajo svetopisemske prizore in svetniške osebe, ki se zdijo kot živi v svoji slikoviti izrazitosti. Kadar poije večerno sonce skozi te rdečkasto-vijoličaste, zelene ali modre zastore v temno notranjost ponosnega templja, postane vsa veličina svetišča še bolj skrivnostna in lepa.

Težki oblaki se še vedno podijo po chartreskem nebu. Vlak je že oddirjal proti Maintenonu. Le daleč proti zahodu se po kaže večerno rdečkasto nebo. Različni občutki so spremljali vožnjo po tem delu Eure-et-Loire, a z željo, da bi se še povrnil in užil brezmejne krasote tega izrednega kraja, ki toliko pomeni za krščansko kulturo. In s pesnikom Péguyem bi zaključil v upu na še kateri povratek, ko bi se ob jutranjem soncu prebudil v senci dveh zvonikov zgodovinske katedrale, kamor prihajajo srečni in nesrečni...

«Et quand se lèvera le soleil de demain,
Nous nous réveillons dans un aube

l'illustrate,

A l'ombre des deux bras de votre
l'cathédrale,

Heureux et malheureux et perclus du
l'chemin.»

a. b.

SPOMNIMO SE BAZOVIŠKIH ŽRTEV!

Ob 34. obletnici ustrelitve Bidovca, Valenčiča, Miloša in Marušiča bo v nedeljo 6. septembra ob 11. uri v bazoviški župni cerkvi sv. maša za bazoviške žrtve. Po sv. maši bodo molitve ob katafalku, nato pa odhod pred spomenik, kjer bodo slovenske politične, kulturne in mladinske organizacije priredile kratko svečanost. Toplo vabljeni!

SSL proti povišanju cen

Tržaški občinski odbor je brez razprave v občinskem svetu občutno povišal cene vozniških listov na prevoznih sredstvih Acegata v Trstu, kakor tudi najemnine za plinske števec, povišal družinski davek, itd. Stranke, ki niso v občinskem odboru, so proti temu sklepu protestirale in zahtevale sklicanje izredne seje občinskega sveta.

Proti omenjenim ukrepom, zlasti proti povišanju cen Acegata protestira tudi Skupna slovenska lista, ki ni mogla formalno zahtevati izredne seje občinskega sveta samo zato, ker je njen svetovalec dr. Simčič odsoten iz Trsta.

Ob tej priložnosti je Svet Skupne slovenske liste sklenil spomniti slovensko in splošno tržaško javnost, kako je dr. Simčič že 25. februarja 1963 v tržaškem občinskem svetu zahteval ustanovitev posebne komisije z nalogo, da preštudira in pripravi načrt za temeljito preobnovo Acegata, odpravi vse odvisne izdatke in potratne ter ga postavi na novo zdravo osnovo, ker bo sicer primanjkljaj od leta do leta naraščal. Dotaknil se je tudi plač višjih Acegatovih nameščencev. G. župan se je po posvetovanju z občinskim odborom izrekel za ustanovitev zahtevne komisije. Minili so meseci in vse je ostalo pri starem. Ko je bila lani julija v občinskem svetu razprava o proračunu, je dr. Simčič v imenu Skupne slovenske liste ponovil ter razširil svoj predlog za preureditev in ozdravitev Acegata. V zelo dolgem govoru je naštel pomanjkljivosti v tej ustanovi in dosegel znane olajšave za študente ter delavce, katere so prav zdaj odpravili. Župan je vnovič obljubil, da bo dr. Simčičev predlog uresničen, toda vse do danes se to ni zgodilo. Namesto da bi odgovorni krogi takoj šli na delo, je ostalo vse pri starem in primanjkljaj je ševeda naraščal. Zdaj so občinski odborniki med počitnicami, ko ni sej občinskega sveta, povečali cene Acegata brez razprave in glasovanja v občinskem svetu. Če bi bili upoštevali zahtevo dr. Simčiča in držali dano besedo, bi bile danes tržaškemu prebivalstvu prihranjene nove hude žrtve. Skupna slovenska lista protestira proti neupoštevanju njenega predloga, proti nepotrebnemu nalaganju novih bremen revnejšemu prebivalstvu, ki se mora voziti s tramvaj, avtobusi in filobusi in odločno zahteva, da se končno izvede njena zahteva, kateri so se zdaj pridružile tudi nekatere druge stranke!

P. M.

Letos je ob drugem belopeškem jezeru taborila skupina skavtinj s Tržaškega. Ko jih je obiskal naš urednik, jih je naprosil, naj za K.G. napišejo kaj iz svojega življenja. Tu se je oglasila ena in opisala pot na Mangart. Upamo, da ji bodo sledile še druge in nam še kaj lepega povedale, pa tudi priložile kako fotografijo. (Ured.)

***

Pridrvele smo od sv. maše s svojimi stolčki, se postavile v vrsto za kavo, nato posedle vse naokoli in si začele drobiti kruh v kozice, polne kave.

Tedaj pa je naš duhovni asistent kar naenkrat rekel: Zdaj bi pa šli na Mangart. Vreme je še dokaj lepo, jutri bo gotovo dež! Kdor gre z mano, naj se čimprej pripravi.

Vnete planinke (bilo nas je malo, samo šest) smo takoj popile kavo (bolje, zalile travico z njo), tekle v šotore, se v rekordnem času preoblekle v »gorsko opremo«, se dobro obložile s sendviči, sadjem, čokolado, sladkorjem, limonami in... ne čudite se, z žganjem, pa hajdi veselo na pot!

Ura je bila že deveta, ko smo zapustile naše taborišče in se povsem predale vodstvu g. asistenta, ki jo je, rekoč: »Na Mangartu sem bil že šestkrat; od tod sicer nobenkrat, a dobro vem, da moramo priti v ono dolino« (tu je pokazal na neko

sotesko), udaril kar čez drn in strm. Me pa za njim!

Najprej smo hodili po temnem gozdu, a ker je to postajalo nevarno zaradi mokrega listja, smo skočili v suh hudoornik, se vzpenjali po njem dobro uro in se med potjo neprestano hudovali na gospoda, češ da kaj nas vodi po takih kozjih poteh, ki sploh poti niso. Me da smo danes videli Mangart z daljnogledom...

Gospod se je mugal in hitel naprej, me pa smo se vlekli za njim in se neprestano jezile. Končno, ko smo bile že site preskakovanja iz enega kamna na drugega in smo bile že vse rdeče v obraz (od jezce, sonca in strne poti), je gospod zmago-slavno vzviknil: »Ženske, ali vidite tam tisto rdečo piko? Na poti smo!«

Me smo molčale, v srcu pa smo si mislile, da je res pravi planinec naš gospod. Pomisli, iz »labirinta« nas je pripeljal na pravo pot!

No, in smo se začeli vzpenjati po stezi, ki se je strmo dvigala med skalami, poraščenimi s travo in grmičjem. Sonce se

V NEDELJO 6. SEPTEMBRA BO NA PROSEKU
MARIJANSKA PROCESIJA. — ZACETEK OB 16.30

IZ ŽIVLJENJA NAŠIH LJUDI

Katoliški dan v Torontu

Kakor vsako leto, tako je tudi letos slovenska župnija v Torontu priredila »Katoliški dan« kot manifestacijo mladine, da ob tej priložnosti javno izpove, da hoče ostati zvesta veri svojih prednikov. Letos so izbrali nedeljo 5. julija za ta pomembni dan.

Pri slovesni službi božji se je zbralo okrog 1500 rojakov. Med sv. mašo je pel zbor pod vodstvom č.g. Zrnca. Sledila je še zunanja proslava s športnimi tekmami in zelo pestrim sporedom deklaracij, petja in prizorov. Kot gost se je slava udeležil tudi č.g. Ignacij Kunstelj iz Anglije.

Spominska kapelica v Clevelandu

Slovenci iz Clevelanda so v preteklem juliju postavili na Slovenski pristavi v bližini mesta spominsko kapelico v spomin na slovenske žrtve druge svetovne vojne in komunistične revolucije. Ob tej priložnosti so se spomnili vseh desettisočev pobitih Slovencev. Slavnostni nagovor

je bilo med tem popolnoma skrito za oblake. Zdaj pa zdaj je gori v gorah beval kak gams (njegovo navzočnost so dokazovali tudi njegovi ostanke — to za neverne Tomaže!) Sopihali smo navkreber; sedlo, na katero bi morali dospeti, se je odmikalo vedno bolj in bolj. Veter je postajal močnejši in več ko enkrat smo morale tekat za klobuke, ki so leteli v »dolince prijetne«. Prešle smo na grušč, sprva smo hodile en korak naprej, dva nazaj, no pa končno smo se privdale in kmalu smo privrskale na vrh sedla!

Od veselja smo se začele objemati in sploh nismo občutile hudega mraza; ko smo videle bližati se »družeta« v zimskem plašču, smo se nasmehnile: »Ubožec, kako je »fredolos«.

»Kamo idete?«

»Na Mangart!« smo veselo odgovorile. »Možete.«

Akela ga je tedaj prijazno vprašala:

»Koliko je do Bovca?« (sestra Akela ima namreč v mislih, da bi prišla s svojim Fiat 500 po cesti, ki pelje iz Bovca do Mangartovega sedla).

»Ne znam, ja je nisam merio!« je dejal in odšel ter se še tesneje zavil v plašč.

V tem je prisopel na sedlo naš gospod. Bilo je že pozno, vendar pa smo sklenile, da moramo priti na vrh, tudi če se vrnemo domov opolnoči. In res, najprej smo pomalicali, nato izročile svoje skavtske klobuke, ki so nam bili trenutno v napoto, gospodu asistentu, ki je dejal, da nas bo tam počakal do petih. Se hiter pozdrav in že smo bile v skalah.

Med tem se je bilo povsem pooblačilo in megla je začela ovijati bližnje vrhove. — Zdaj smo plezale po vrvi, zdaj hodile po stezi, posuti z gruščem, a vse je bilo zavito v meglo.

No, končno smo po poldrugi uri hoje le prisopihale na vrh. Oh, srečni trenutki, ki se ne dajo popisati! Sonce je za hipček pokukalo izza pregrade oblakov in osvetlilo znamenje na vrhu, me pa smo hitele slikati to, kar se je za hipček pokazalo izza megle. Nato pa smo si poiskale spominsko knjigo in vanjo izlile vse svoje navdušenje. Bile smo brez besed nad tako močnostjo gora, za trenutek obmolknile in prisluhnile božjemu glasu, ki nam je bil tu, v skalnatih gorah, bliže kakor kjerkoli drugje.

Kdor le more, naj gre v gore... tam sreča je doma... Vso svojo srečo smo izlile v pesem; za zaključek smo izpile še en »glažek« na zdravje gora, zapele pesem slovesa, se poslovile od Mangarta in se začele spuščati v dolino. Ko smo dospele na planino, je bila tema kot v rogu, vendar pa nismo izgubile korajžje. S pesmijo na ustih smo prispele v tabor, kjer so sestre skavtinje ravno kar bile pri tabornem ognju, ki je veselo prasketal in se dvigal proti nebu...

Skavtinja iz Trsta (Vztrajni Gams)

je imel ameriški senator slovenskega porekla Frank Lausche, ki je svoj govor začel z besedami: »Ne morem biti vesel, ker v domovini mojih staršev ne smejo zvoniti zvonovi za tistimi, ki so dali življenje za ohranitev svobode v boju s komunističnim nasiljem.«

Našli so tri ponesrečene milanske alpiniste

Neustrašni švicarski pilot Herman Geiger, »angel zasneženih poljan«, kakor ga po vsej pravici imenujejo, je v petek 27. avgusta zasledil na ledeniku Prè de Bar na vzhodnem delu Mont Blanca črn predmet. Spustil se je na ledenik in našel narhtrnik. Začel je kopati in kmalu prišel do trupel treh milanskih alpinistov, ki so izginili letos dne 21. avgusta na ledenikih Mont Blanca. Našli jih je na svoj helikopter, potem ko je švicarske oblasti preko radia prosil za dovoljenje za prenos v Italijo, in jih prenesel v Courmayeur. Tu ga je že čakalo veliko ljudstva, ki so trupla ponesrečencev pokrili z rožami in jih izpostavili v mrtvašnici tamkajšnjega pokopališča. Ponesrečeni so 62-letni industrialec Ferruccio Pontecorvo ter 20-letna Rina Ghiringelli ter Alberto Brio.

Praznik mašnih strežnikov v Štandrežu

V sredo 9. septembra imajo goriški in tržaški mašni strežniki svoj praznik ali svoj stanovski shod. Ob 10. uri bo v Štandrežu recitirana sv. maša; strežnikom bo govoril g. župnik B. Breclj. Drugi del shoda bo v Gorici v Katoliškem domu; tu bodo strežniki tekmovali v vstopnih mašnih molitvah, potem pa se vsi zbrali za skupno mizo v salezijanskem zavodu.

Vabimo tržaške in goriške strežnike, naj se shoda udeležijo. Vsi naj prinesejo svoje ministrantske obleke in veliko dobre volje.

Strašne posledice orkana »Cleo«

Obale Srednje Amerike in otoke je pretekli teden zajel silen orkan »Cleo«. Na Guadalupi in na Haitiju je zapustil za seboj 122 mrtvih in silno opustošenje. Zajel je nato Kubo in mesto Miami na Floridi, kjer so prebivalci preživeli apokaliptično noč groze in opustošenja. Orkan je divjal s hitrostjo 160 km na uro. Izrul je drevesa, odkril strehe in porušil hiše, podrl telegrafске in električne droge, tako da je bilo mesto v popolni temi. Na srečo tu ni bilo mrtvih, temveč le veliko številno ranjenih.

Radio Trst A

Spored od 6. do 12. septembra 1964

Nedelja: 9.00 Kmetijska oddaja. — 9.30 Sonce in dež v slovenski pesmi. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.45 Oddaja za najmlajše: »Hvaležna ribica«, radijska pravljica. — 12.00 Slovenska nabožna pesem. — 12.15 Vera in naš čas. — 15.00 Zlata risanka: Elvis Presley. — 16.00 Mojstri groze: J. Sheridan Lefanu: »Gospod sodnik Harbottles«. — 18.30 Kino, večeraj in danes. — 21.00 Iz slovenske folklore: Lelja Rehar: »Na božjo pot, na Svet! Goros«.

Ponedeljek: 11.45 Glasbeno potovanje po Evropi. — 18.30 Sodobna italijanska glasba. Gianluca Tocchi: Koncert za orkester z dvema klarinetoma in saksofoni. — 19.00 Goriški pianisti: Gabriel Devetak in Antonin Dvorak. — 19.15 Iz lovčevih zapiskov: Ivan Rudolf: (15) »Veverica baletka«. — 20.30 Wolfgang Amadeus Mozart: »Figarova svatba«, komična opera v štirih dejanjih.

Torek: 11.45 Mali ansambli. — 12.15 Zenski liki. — 18.30 Simfonična dela Richarda Straussa, Junaško življenje, op. 40. — 19.15 Pripovedke o narodnih junakih: (10) »Roland«, napisal Marij Maver. — 21.00 Radijska novela: Giuseppe Dessi: »Bega«. — 22.50 Sodobna simfonična glasba.

Sreda: 11.45 Ameriški odmevi. — 12.15 Pogled na svet. — 18.30 Orkester v osemnajstem stoletju. — 18.50 Slovenski romantični samospeli. Josip Pavčič: Pred durmi; Uspavanka II; Mlada pesem; Dedek samonog in Mehurčki. — 19.15 Enej Silvij Piccolomini: Maks Sah: (1) »Njegovo življenje«. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Italijanske Radiotelevizije iz Rima.

Četrtek: 11.45 Jugoslovanski orkestri in pevci. — 12.15 Potovanje po Italiji. — 17.20 Iz albuma lahke glasbe. — 18.00 Pevski zbori Ilirjske Benečije in Furlanije: Zbor »Tita Birchebner« iz Tapogliana. — 18.30 Kvartet v dvajsetem stoletju. Bela Bartok: Godalni kvartet št. 1, op. 7. — 19.15 Gradovi na Goriškem: (4) »Sentmavski grad«, napisal Rado Bednarik. — 21.00 »Gaber nad prepado, radijska igra, ki jo je napisala Zora Tavčar. To delo je pripravila ocenjevalna komisija letošnjega natečaja za izvirna slovenska dramska dela, ki ga je razpisala RAI v Trstu. — 22.30 Slovenski in jugoslovanski solisti.

Petek: 11.45 Italijanski akvarel. — 12.15 Zena in dom. — 18.30 Najlepše romantične simfonije. Peter Iljič Čajkovski: Simfonija št. 4. — 19.15 Jadransko morje: Gojmir Budal: (10) Turizem. — 20.30 Gospodarstvo in delo. — 21.00 Koncert operne glasbe. V odmoru (približno ob 21.30) Mladina na Zahodu: Giovanni Russo: (4) »Francoski mladinski sindikalizem«.

Sobota: 12.15 Zavojevalci gora: Dušan Pertot: (10) »Najvišji vrh na svetu«. — 15.30 »Dolarji proti Ameriki«, radijska drama. — 16.55 Bodoči solisti: Pianist Nikola Aackov in Ludwig van Beethoven. — 17.20 Drugi Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o Vesoljskem cerkvenem zboru. — 18.30 Slovenski in jugoslovanski skladatelji. — 18.55 Predelava folklorne glasbe. bl. Franz Liszt: Dve madžarski rapsodiji. — 19.15 Počitniška srečanja. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.45 Oktet »Planika« iz Gorice, ki ga vodi Franc Valentinčič.

V nedeljo 13. septembra marijanski shod na Opčinah. Slovenci, pridite!

